

Deze brochure is een uitgave van het NIVEL in 2005. De gegevens mogen met bronvermelding (R.J. Kenens, L. Hingstman, *Cijfers uit de registratie van huisartsen - peiling 2005*, NIVEL 2005) worden gebruikt. Gezien het openbare karakter van NIVEL publicaties kunt u altijd naar deze pdf doorlinken.

De brochure is, indien voorradig, te bestellen via receptie@nivel.nl. U kunt zich ook aanmelden voor de verzendlijst:

<http://www.nivel.nl/oc2/page.asp?PageID=3863>

Ga (terug) naar de website:

<http://www.nivel.nl/beroepenzorg>

Cijfers uit de registratie van huisartsen

peiling 2005

Nederlands instituut voor
onderzoek van de gezondheidszorg

**Cijfers uit de registratie van beroepen in de
gezondheidszorg**

**CIJFERS UIT DE REGISTRATIE VAN
HUISARTSEN**

Peiling 2005

R.J. Kenens
L. Hingstman

November 2005

NIVEL
Postbus 1568, 3500 BN UTRECHT
Telefoon: 030 - 27 29 700
Internet: www.nivel.nl
E-mail: nivel@nivel.nl

Het NIVEL verzamelt en verspreidt kennis en informatie over structuur en functioneren van de gezondheidszorg.

Tot de activiteiten van het NIVEL behoren het verrichten van wetenschappelijk onderzoek, registratie- en documentatieactiviteiten alsmede het beheren van een (algemeen toegankelijke) bibliotheek.

Deze brochure staat ook op onze internetpagina:
<http://www.nivel.nl/beroepeninzorg>.

INHOUD	pag.
1. INLEIDING	5
2. GEVESTIGDE HUISARTSEN EN HIDHA's	8
- Aantal en groei	8
- Vestiging en vertrek zelfstandig gevestigde huisartsen	9
- Leeftijd	10
- Praktijkvorm huisartsen	11
- Aantal praktijken	12
- Apotheekhoudende huisartsen	13
- Fulltime/parttime	13
- Spreiding en dichtheid	14
3. AFGESTUDEERDE HUISARTSEN	18
- Artsen in opleiding tot huisarts	18
- Werkzaamheden in Nederland afgestudeerde huisartsen	18
- Werkzaamheden in het buitenland afgestudeerde huisartsen	22
- Beschikbaarheid van huisartsen	24
- Aantal praktijkzoekende huisartsen	25
- Huisartsen die hun vestigingsplannen hebben opgegeven en nooit werkzaam zijn geweest	29
4. SAMENVATTING	30
5. BEGRIPPEN	31

1. INLEIDING

Het NIVEL beschikt over een aantal registraties van beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg (huisartsen, verloskundigen, fysiotherapeuten, ergotherapeuten, oefentherapeuten Cesar en Mensendieck). Voor de huisartsen houdt het NIVEL een tweetal registraties bij:

1. de registratie van zelfstandig gevestigde huisartsen en HIDHA's en
2. de registratie van afgestudeerde huisartsen.

Allereerst zal de opzet van beide registraties in het kort worden toegelicht.

Registratie zelfstandig gevestigde huisartsen en HIDHA's

Sinds 1974 wordt op het NIVEL een registratie bijgehouden van zelfstandig gevestigde huisartsen en HIDHA's.¹ De gegevens voor deze registratie worden verkregen via diverse bronnen (Huisarts en Verpleeghuisarts Registratie Commissie, NHG e.d.) en via eigen gegevensverzameling. De belangrijkste gegevens die in deze registratie worden bijgehouden zijn persoonsgegevens (naam, woonadres, leeftijd, geslacht e.d.) en gegevens over de praktijk (praktijkadres, vestigingswijze, praktijkvorm e.d.).

Registratie afgestudeerde huisartsen

Sinds januari 1979 verzamelt het NIVEL gegevens over mensen die de huisartsenopleiding hebben voltooid. Doel van deze registratie is inzicht te krijgen in de bezigheden en voornemens van de groep afgestudeerden.

Voor de gegevensverzameling wordt van twee gegevensbronnen gebruikgemaakt. Enerzijds worden gegevens van de Huisarts en Verpleeghuisarts Registratie Commissie (HVRC) geraadpleegd en anderzijds wordt informatie ver-

¹ Zie blz 31 "Begrippen" voor toelichting van de begrippen zelfstandig gevestigde huisarts en HIDHA.

kregen uit de enquête die het NIVEL jaarlijks op peildatum 1 januari verstuurt.

De HVRC verstrekt de volgende informatie over 'pas afgestudeerde' huisartsen:

- naam, geslacht, geboorteplaats en -datum;
- het huidige woonadres;
- de universiteit waar het artsexamen is afgelegd en de datum waarop dit is gebeurd;
- de universiteit waar men de huisartsenopleiding gevolgd heeft en de begin- en einddatum van deze opleiding;
- de datum van registratie als huisarts.

De tweede informatiebron is de jaarlijkse vragenlijst. Deze wordt toegestuurd aan:

1. diegenen die in het jaar voorafgaand aan de peiling de huisartsenopleiding hebben voltooid en
2. degenen die bij voorgaande peilingen niet aangaven zelfstandig gevestigd te zijn én hun vestigingsplannen voor een eigen praktijk nog niet hebben opgegeven.

Op basis van bovengenoemde gegevens kunnen onder andere de volgende vragen beantwoord worden:

- hoeveel huisartsen hebben de huisartsenopleiding gevolgd?
- hoeveel van hen hebben zich als huisarts gevestigd of zijn als HIDHA werkzaam?
- hoeveel tijd verloopt er tussen beëindiging van de huisartsenopleiding en aanvang van de werkzaamheden als huisarts?
- hoeveel huisartsen zijn op zoek naar een praktijk?
- hoeveel huisartsen hebben hun vestigingsplannen voor een eigen praktijk opgegeven?
- welke voorkeuren hebben huisartsen ten aanzien van een toekomstige praktijk?

Gezien de opzet van de registratiesystemen kunnen als gevolg van achteraf uitgevoerde correcties en/of toevoegingen, reeds gepubliceerde cijfers bijgesteld worden. De gegevensbestanden worden dus niet bevroren, zodat er in de cijfers kleine verschillen kunnen optreden met eerder gepubliceerde statistische overzichten.

Tot op heden zijn er 26 peilingen geweest. Voor de peiling van 1 januari 2005 zijn in totaal 1.352 vragenlijsten verstuurd. De respons bedroeg 82%. Dit hoge percentage is te danken aan de werkwijze: wanneer de afgestudeerde huisartsen na één rappel nog niet gereageerd hebben, dan worden zij telefonisch benaderd. In totaal waren er 154 nog niet gevestigde huisartsen 'onbereikbaar'. Daarnaast bevonden zich 32 huisartsen op de peildatum in het buitenland.

2. GEVESTIGDE HUISARTSEN EN HIDHA'S

Aantal en groei

Op 1 januari 2005 zijn er in Nederland 8.408 huisartsen werkzaam (zie tabel 1). Van hen zijn er 7.515 zelfstandig gevestigd. De overige 893 huisartsen zijn HIDHA's ofwel afgestudeerde huisartsen die langer dan een half jaar in loondienst van een zelfstandig gevestigde huisarts werkzaam zijn. Vergeleken met het vorige peiljaar 2004 is het totaal aantal huisartsen met 199 toegenomen, ofwel een groei van 2%.

Tabel 1: Aantal zelfstandig gevestigde huisartsen en HIDHA's naar geslacht vanaf 1980, op 1 januari

	Zelfstandig gevestigde huisartsen			HIDHA's			Totaal
	man	vrouw	totaal	man	vrouw	totaal	
1980	5.041	216	5.257	110	155	265	5.522
1985	5.433	476	5.909	122	181	303	6.212
1990	5.615	776	6.391	169	240	409	6.800
1991	5.616	849	6.465	154	238	392	6.857
1992	5.634	901	6.535	127	242	369	6.904
1993	5.618	971	6.589	120	254	374	6.963
1994	5.631	1.018	6.649	107	257	364	7.013
1995	5.657	1.096	6.753	96	276	372	7.125
1996	5.662	1.152	6.814	81	275	356	7.170
1997	5.656	1.260	6.916	113	348	461	7.377
1998	5.668	1.330	6.998	93	365	458	7.456
1999	5.691	1.400	7.091	101	379	480	7.571
2000	5.702	1.514	7.216	94	396	490	7.706
2001	5.631	1.639	7.270	87	406	493	7.763
2002	5.588	1.740	7.328	111	506	617	7.945
2003	5.556	1.829	7.385	127	595	722	8.107
2004	5.504	1.916	7.420	126	663	789	8.209
2005	5.509	2.006	7.515	150	743	893	8.408

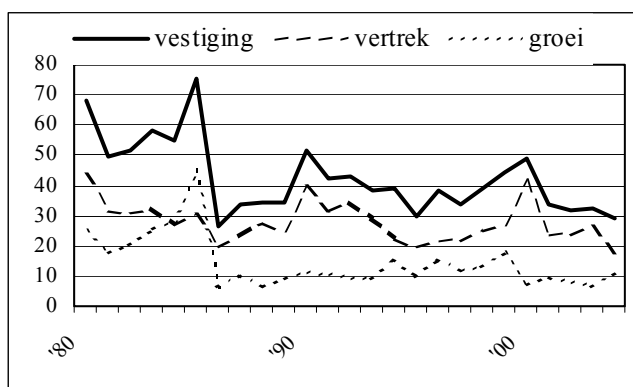
Van alle werkzame huisartsen is 33 % vrouw. Wordt er onderscheid gemaakt naar functie dan blijkt het aandeel

vrouwen onder HIDHA's het grootst te zijn: 83%. Van de zelfstandig gevestigde huisartsen is 27% vrouw. In de periode 1995-2005 is het aantal vrouwelijke huisartsen toegenomen van 1.372 in 1995 tot 2.749 in 2005. Er is dus sprake van een verdubbeling van het aantal vrouwelijke huisartsen.

Vestiging en vertrek zelfstandig gevestigde huisartsen

De groei van het aantal zelfstandig gevestigde huisartsen is het resultaat van vestiging en vertrek. Uit figuur 1 kan worden afgeleid dat er sinds 2001 sprake is van een afname van het aantal huisartsen dat zich zelfstandig vestigt. Vestigden zich in 2000 nog 355 huisartsen, in 2004 is dat aantal teruggelopen tot 216. De helft van hen is vrouw. In 2004 zijn 134 zelfstandig gevestigde huisartsen met hun praktijk gestopt. Het vertrekcijfer is daarmee ten opzichte van 2003 iets afgenomen; in 2003 stopten 195 huisartsen met hun praktijk. Per saldo is in 2004 het aantal zelfstandig gevestigde huisartsen met 82 toegenomen. De groei van het aantal huisartsen wordt dan ook voor een groot deel veroorzaakt door de sterke toename van het aantal HIDHA's.

Figuur 1: Vestiging, vertrek en groei van het aantal zelfstandig gevestigde huisartsen, vanaf 1980 (in ‰)

Het merendeel van de huisartsen (45%) dat in 2004 met een praktijk is begonnen, heeft zich in een groepspraktijk gevestigd. Daarnaast is 32% in een duopraktijk begonnen en heeft 23% zich in een solopraktijk gevestigd.

Er bestaan grote verschillen tussen mannen en vrouwen wat betreft de praktijkvorm waarin zij zich voor het eerst vestigen. Zo is het percentage mannelijke huisartsen dat zich in een solopraktijk heeft gevestigd drie keer zo groot dan het percentage vrouwen dat in een solopraktijk is begonnen (respectievelijk 34% en 11%). Andersom geldt dat de vrouwelijke huisartsen vaker dan hun mannelijke collega's in een groepspraktijk zijn gestart (respectievelijk 57% en 33%). Het aandeel mannelijke en vrouwelijke huisartsen dat in een duopraktijk is begonnen, is nagenoeg even groot (respectievelijk 33% en 32%).

Van de 134 huisartsen die in 2004 met hun praktijk zijn gestopt, is 85% man en 15% vrouw. De meerderheid (63%) heeft opgegeven om leeftijdsredenen te zijn gestopt. Voor 10% was "ziekte" de belangrijkste reden om te stoppen. Wordt er onderscheid gemaakt naar geslacht, dan zien we dat mannelijke huisartsen vooral om leeftijdsredenen (69%) of "ziekte" (11%) gestopt zijn. Bij vrouwelijke huisartsen spelen leeftijdsredenen (30%) en "ziekte" (10%) een belangrijke rol. Daarnaast is een deel (15%) als waarnemer gaan werken.

Leeftijd

De leeftijdsopbouw van de groep huisartsen is door de jaren heen aanzienlijk veranderd. Was in 1995 nog 29% van de huisartsen (incl. HIDHA's) jonger dan 40 jaar, op 1 januari 2005 bedraagt dit aandeel 21% (zie tabel 2). Hierbij dient opgemerkt te worden dat vrouwelijke huisartsen een veel jongere leeftijdsopbouw kennen dan mannelijke huisartsen. Van de vrouwen is 42% jonger dan 40 jaar, tegenover slechts 11% van de mannen. Worden de zelfstandig gevestigde huisartsen en de HIDHA's met elkaar vergeleken, dan

blijkt dat van de zelfstandig gevestigden 15% jonger is dan 40 jaar, terwijl van de HIDHA's 68% de leeftijd van 40 jaar nog niet bereikt heeft.

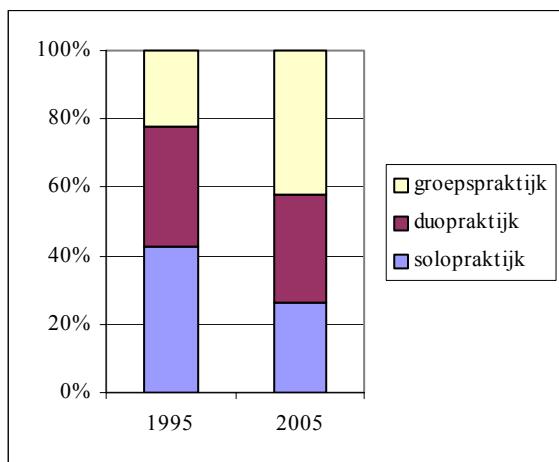
Tabel 2: Leeftijdsverdeling van huisartsen (zelfstandig gevestigden én HIDHA's) naar geslacht, op 1 januari 2005

Leeftijd	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
< 30	5	0,1	17	0,6	22	0,3
30-34	165	2,9	448	16,3	613	7,3
35-39	450	8,0	675	24,6	1125	13,4
40-44	738	13,0	560	20,4	1298	15,4
45-49	1.225	21,6	519	18,9	1744	20,7
50-54	1.445	25,5	368	13,4	1813	21,6
55-59	1.273	22,5	144	5,2	1417	16,9
60-64	341	6,0	17	0,6	358	4,3
> 64	17	0,3	1	-	18	0,2
Totaal	5.659	100,0	2.749	100,0	8.408	100,0

Praktijkvorm huisartsen

Van alle Nederlandse huisartsen werkt 27% in een solopraktijk. Hun aandeel neemt ieder jaar af. In 1995 bedroeg het aandeel solowerkende huisartsen nog 43%. Het percentage werkzaam in een groepspraktijk neemt daarentegen juist toe. Werkte in 1995 22% van de huisartsen in een groepspraktijk, inmiddels is dat percentage opgelopen tot 42%. Het aandeel huisartsen dat in een duopraktijk werkt, is tussen 1995 en 2005 afgenomen van 35% tot 31% (zie figuur 2).

Figuur 2: Relatieve verdeling van het aantal huisartsen naar praktijkvorm, op 1 januari 1995 en 2005

Aantal praktijken

Op 1 januari 2005 telt Nederland in totaal 4.533 huisartspraktijken (zie tabel 3). Net als voorgaande jaren is het aantal praktijken weer iets afgenomen. De helft van de praktijken bestaat uit solopraktijken, 30% van de praktijken is een duopraktijk en 20% is een een groepspraktijk.

Tabel 3: Relatief aantal praktijken naar praktijkvorm, op 1 januari

Peildatum	Solo-praktijk	Duo-praktijk	Groeps-praktijk	Totaal (abs)
2001	55,8%	30,8%	13,4%	4.727
2002	55,0%	30,0%	15,0%	4.685
2003	53,1%	30,0%	16,9%	4.625
2004	51,1%	30,5%	18,5%	4.569
2005	49,6%	30,2%	20,2%	4.533

Apotheekhoudende huisartsen

Op 1 januari 2005 telt Nederland 581 apothekhoudende huisartsen. Van alle zelfstandig gevestigde huisartsen is 8% apothekhoudend. In 1995 waren dit er nog 665, ofwel 10% van de zelfstandig gevestigde huisartsen. In totaal zijn er 484 apothekhoudende praktijken.

Fulltime/parttime

Op 1 januari 2005 werkt 46% van de huisartsen (inclusief HIDHA's) in deeltijd. Het zijn vooral de vrouwelijke huisartsen die een parttime baan hebben (85%). Van de mannelijke huisartsen werkt daarentegen 27% in deeltijd. Maken we onderscheid naar functie dan blijkt dat 98% van de HIDHA's in deeltijd werkt, tegenover 39% van de zelfstandig gevestigde huisartsen (zie tabel 4).

Tabel 4: Relatieve verdeling van het aantal full- en parttime werkende huisartsen naar functie en geslacht, op 1 januari 2005

	Zelfstandig gevestigde huisartsen			HIDHA's			Totaal		
	man	vrouw	totaal	man	vrouw	totaal	man	vrouw	totaal
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Parttime	25,4	78,8	39,3	92,5	98,9	97,9	27,2	84,5	45,8
Fulltime	74,6	21,2	60,7	7,5	1,1	2,1	72,8	15,5	54,2
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Spreiding en dichtheid

Van alle huisartsen (zelfstandig gevestigden én HIDHA's) is het grootste deel (27%) in gemeenten met een sterk stedelijk karakter gevestigd (tabel 5). In gemeenten met een niet-stedelijk karakter zijn relatief de minste huisartsen gevestigd (13%). Wordt er onderscheid gemaakt naar geslacht, dan blijkt dat vrouwelijke huisartsen relatief vaker dan mannen in sterk en zeer sterk stedelijke gemeenten gevestigd zijn.

Tabel 5: Relatieve verdeling van het aantal huisartsen naar stedelijkheid¹ en geslacht, op 1 januari 2005

	Man	Vrouw	Totaal
Zeer sterk stedelijk	16,8%	22,1%	18,5%
Sterk stedelijk	26,1%	28,6%	26,9%
Matig stedelijk	21,3%	19,8%	20,8%
Weinig stedelijk	21,9%	18,8%	20,9%
Niet-stedelijk	13,9%	10,8%	12,9%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%

¹ Zie voor nadere toelichting het onderdeel 'Begrippen'.

Er zijn grote regionale verschillen wat betreft de praktijkvorm waarin huisartsen werkzaam zijn. Zo is in Groningen 36% van de huisartsen in een solopraktijk werkzaam. Ook in de provincies Zeeland en Friesland is een relatief groot deel van de huisartsen in een solopraktijk werkzaam (respectievelijk 35% en 33%). In Flevoland en Utrecht waar het percentage solowerkende huisartsen het kleinst is, zien we juist dat relatief veel huisartsen in een groepspraktijk werken. Dat geldt met name voor de provincie Flevoland. Ruim driekwart (78%) van de huisartsen werkt er in een groepspraktijk.

Tabel 6: Relatieve verdeling van het aantal zelfstandig gevestigde huisartsen naar praktijkvorm en provincie, op 1 januari 2005

	solo-	duo-	groeps-	Totaal	
	praktijk	praktijk	praktijk	abs	%
	%	%	%		
Groningen	35,8	28,4	35,8	296	100,0
Friesland	32,7	38,6	28,6	339	100,0
Drenthe	17,7	30,8	51,5	266	100,0
Overijssel	30,5	30,8	38,7	535	100,0
Flevoland	12,3	9,8	77,9	204	100,0
Gelderland	26,4	33,1	40,5	1.031	100,0
Utrecht	16,0	23,3	60,7	664	100,0
N-Holland	26,8	34,1	39,1	1.408	100,0
Z-Holland	29,1	31,9	39,0	1.731	100,0
Zeeland	34,9	31,7	33,3	189	100,0
N-Brabant	26,3	31,1	42,5	1.169	100,0
Limburg	25,9	31,1	43,1	576	100,0
Nederland	26,6	31,1	42,4	8.408	100,0

De huisartsendichtheid, ofwel het gemiddeld aantal inwoners per fte huisarts (zelfstandig gevestigden én HIDHA's tezamen) bedraagt 2.356 (tabel 7). De regionale verschillen in huisartsendichtheid zijn niet groot te noemen. De laagste dichtheden worden gemeten in Overijssel (2.459), Noord-Brabant (2.431) en Zuid-Holland (2.401). De hoogste huisartsendichtheden treffen we aan in Drenthe (2.194) en Friesland (2.243).

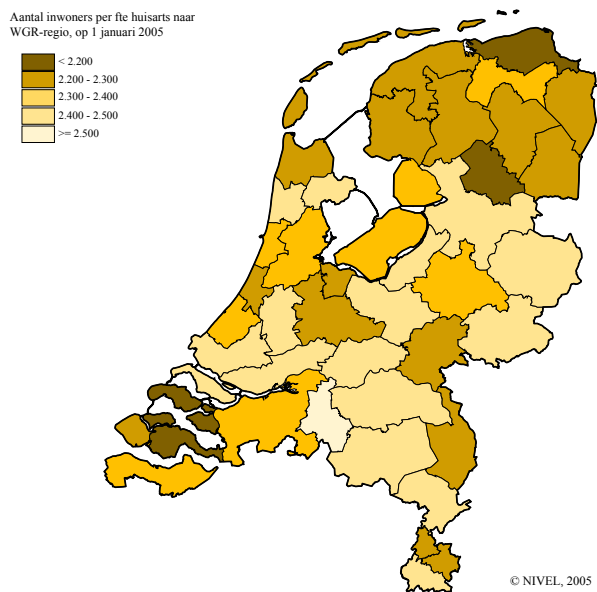
Tabel 7: Aantal fte huisartsen (zelfstandig gevestigden én HIDHA's) en huisartsendichtheid per provincie op 1 januari 2005

	Aantal inwoners ¹	Aantal fte huisarts	Inwoners per fte huisarts
Groningen	575.072	254,5	2.260
Friesland	642.977	286,7	2.243
Drenthe	483.369	220,3	2.194
Overijssel	1.109.432	451,2	2.459
Flevoland	365.859	158,8	2.304
Gelderland	1.972.010	840,3	2.347
Utrecht	1.171.291	504,0	2.324
Noord-Holland	2.599.103	1118,1	2.325
Zuid-Holland	3.458.381	1440,2	2.401
Zeeland	379.978	168,3	2.258
Noord-Brabant	2.411.359	991,7	2.431
Limburg	1.136.695	486,3	2.338
Nederland	16.305.526	6.920,3	2.356

¹ Inwoneraantallen zijn afkomstig van het CBS.

In figuur 3 zijn de regionale verschillen in de huisartsendichtheid nog eens in kaart gebracht, maar nu naar WGR-regio. Uit deze figuur kan afgeleid worden dat met name in het noorden van Nederland en in delen van Zeeland de hoogste huisartsendichtheden voorkomen (op kaart de donkere gebieden). De laagste huisartsendichtheden worden rond Tilburg aangetroffen.

Figuur 3: Huisartsendichtheid (aantal inwoners per fte huisarts) naar WGR-regio, op 1 januari 2005

3. AFGESTUDEERDE HUISARTSEN

Artsen in opleiding tot huisarts

Op 31 december 2004 volgden in totaal 1.324 artsen de opleiding huisartsgeneeskunde (tabel 8). Dit is negen procent meer dan eind 2003. Van de huisartsen in opleiding is 67% vrouw. In Amsterdam worden in absolute zin de meeste artsen opgeleid (336), gevolgd door Nijmegen en Utrecht (respectievelijk 203 en 200).

Tabel 8: Aantal artsen in opleiding tot huisarts naar aanvangsjaar en Universitair Huisartsen Instituut, op 31 december 2004

	2001	2002	2003	2004	Totaal
U.v.Amsterdam (UvA)	6	42	70	84	202
VU Amsterdam (VU)	2	20	55	57	134
Groningen	5	30	47	57	139
Leiden	4	41	60	60	165
Maastricht	4	37	43	37	121
Nijmegen	4	51	73	75	203
Rotterdam	3	35	60	62	160
Utrecht	12	43	71	74	200
Totaal	40	299	479	506	1.324

Bron: Huisarts, Verpleeghuisarts en arts voor verstandelijk gehandicapten Registratie Commissie (HVRC).

Werkzaamheden in Nederland afgestudeerde huisartsen

Sinds de start van de huisartsenopleiding in 1974 tot het jaar 2005 hebben in totaal 10.523 artsen de huisartsenopleiding voltooid (tabel 9). Van hen is het merendeel (57%) op 1 januari 2005 gevestigd als huisarts. Circa 8% is werkzaam als HIDHA en 3% is aan het waarnemen. Verder blijkt dat 12% ooit wel eens als zelfstandig gevestigd of als HIDHA werkzaam is geweest, maar dat op peildatum 1 januari 2005 niet (meer) is. Bijna 17% is na het voltooien van de studie nooit als zelfstandig gevestigde huisarts of als HIDHA werkzaam geweest. Hierbij moet worden aangetekend dat

dit meer voorkwam bij de oudere cohorten dan in de jongere cohorten. Zo blijkt bijvoorbeeld dat 29% van het afstudeercohort 1985 nooit als zelfstandig gevestigde huisarts of als HIDHA werkzaam is geweest, terwijl dit voor het afstudeercohort 1995 slechts voor 3% geldt. Voor wat betreft de categorie “Overigen/onbekend” geldt dat van deze groep van 210 personen er 60 zijn die niet als huisarts werkzaam zijn maar wel zoek zijn naar werk binnen de huisartsenzorg. De rest bestaat uit afgestudeerde huisartsen die in het buitenland werkzaam zijn of huisartsen waarvan de gegevens ontbreken.

Tabel 9: Overzicht van de activiteiten van alle huisartsen die in Nederland zijn opgeleid, op 1 januari 2005

Jaar voltooiing opleiding	Zelfstandig gevestigd		HIDHA		Waar- nemer		Werkzaam geweest		Nooit werk- zaam geweest en afgezien		Overig		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1974	10	31,3	1	3,1	-	-	10	31,3	11	34,4	-	-	32	100,0
1975	86	50,0	-	-	-	-	34	19,8	52	30,2	-	-	172	100,0
1976	153	44,9	1	0,3	-	-	90	26,4	97	28,4	-	-	341	100,0
1977	219	48,6	5	1,1	-	-	100	22,2	125	27,7	2	0,4	451	100,0
1978	251	52,1	7	1,5	1	0,2	88	18,3	132	27,4	3	0,6	482	100,0
1979	237	52,0	4	0,9	-	-	85	18,6	129	28,3	1	0,2	456	100,0
1980	219	50,2	6	1,4	-	-	77	17,7	131	30,0	3	0,7	436	100,0
1981	231	55,4	11	2,6	-	-	64	15,3	109	26,1	2	0,5	417	100,0
1982	239	54,1	11	2,5	-	-	58	13,1	131	29,6	3	0,7	442	100,0
1983	267	56,7	6	1,3	1	0,2	70	14,9	117	24,8	10	2,1	471	100,0
1984	271	54,7	6	1,2	-	-	70	14,1	144	29,1	4	0,8	495	100,0
1985	257	53,2	6	1,2	-	-	76	15,7	140	29,0	4	0,8	483	100,0
1986	270	62,5	7	1,6	-	-	55	12,7	99	22,9	1	0,2	432	100,0
1987	289	61,2	8	1,7	1	0,2	61	12,9	109	23,1	4	0,8	472	100,0
1988	238	63,0	13	3,4	2	0,5	58	15,3	65	17,2	2	0,5	378	100,0
1989	117	65,4	6	3,4	-	-	22	12,3	30	16,8	4	2,2	179	100,0

Vervolg tabel 9

Jaar voltooiing opleiding	Zelfstandig gevestigd		HIDHA		Waar- nemer		Werkzaam geweest		Nooit werk- zaam geweest en afgezien		Overig		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1990	147	79,0	9	4,8	-	-	15	8,1	14	7,5	1	0,5	186	100,0
1991	218	72,4	19	6,3	1	0,3	42	14,0	19	6,3	2	0,7	301	100,0
1992	218	79,9	9	3,3	1	0,4	25	9,2	18	6,6	2	0,7	273	100,0
1993	210	75,5	19	6,8	1	0,4	37	13,3	11	4,0	-	-	278	100,0
1994	229	76,3	23	7,7	1	0,3	33	11,0	14	4,7	-	-	300	100,0
1995	241	81,1	22	7,4	-	-	23	7,7	9	3,0	2	0,7	297	100,0
1996	94	80,3	10	8,5	1	0,9	8	6,8	4	3,4	-	-	117	100,0
1997	143	73,0	23	11,7	3	1,5	15	7,7	10	5,1	2	1,0	196	100,0
1998	238	78,8	31	10,3	6	2,0	17	5,6	9	3,0	1	0,3	302	100,0
1999	260	69,9	66	17,7	11	3,0	13	3,5	14	3,8	8	2,2	372	100,0
2000	198	63,7	58	18,6	18	5,8	12	3,9	19	6,1	6	1,9	311	100,0
2001	162	49,5	97	29,7	27	8,3	10	3,1	17	5,2	14	4,3	327	100,0
2002	160	44,0	113	31,0	47	12,9	13	3,6	8	2,2	23	6,3	364	100,0
2003	111	28,6	136	35,1	91	23,5	7	1,8	2	0,5	41	10,6	388	100,0
2004	49	13,2	97	26,1	114	30,6	-	-	2	0,5	110	29,6	372	100,0
Totaal	6.032	57,3	830	7,9	327	3,1	1.288	12,2	1.791	17,0	255	2,4	10.523	100,0

Werkzaamheden in het buitenland afgestudeerde huisartsen

Uit tabel 10 kan worden afgelezen dat sinds 1974 in totaal 733 huisartsen in het buitenland de opleiding hebben voltooid en zich in Nederland als huisarts hebben ingeschreven. Het aantal inschrijvingen was het hoogst in de periode 1995-1999. Van de 733 in het buitenland opgeleide huisartsen is op 1 januari 2005 circa 55% als zelfstandig gevestigde huisarts en 6% als HIDHA werkzaam. Zo'n 3% werkt als waarnemer en 21% is nooit als zelfstandig gevestigd huisarts of als HIDHA werkzaam geweest.

Tabel 10: Overzicht van de activiteiten van alle huisartsen die in het buitenland zijn opgeleid, op 1 januari 2005

Jaar voltooiing opleiding	Zelfstandig gevestigd		HIDHA		Waar- nemer		Werkzaam geweest		Nooit werk- zaam geweest en afgezien		Overig		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1976-1979	2	33,3	-	-	-	-	1	16,7	1	16,7	2	33,3	6	100,0
1980-1984	19	35,8	-	-	-	-	2	3,8	29	54,7	3	5,7	53	100,0
1985-1989	36	39,1	1	1,1	2	2,2	7	7,6	39	42,4	7	7,6	92	100,0
1990-1994	113	61,1	8	4,3	2	1,1	22	11,9	37	20,0	3	1,6	185	100,0
1995-1999	176	67,4	13	5,0	6	2,3	17	6,5	36	13,8	13	5,0	261	100,0
2000	23	56,1	3	7,3	5	12,2	1	2,4	6	14,6	3	7,3	41	100,0
2001	20	57,1	5	14,3	4	11,4	-	-	3	8,6	3	8,6	35	100,0
2002	7	21,9	10	31,3	2	6,3	1	3,1	2	6,3	10	31,3	32	100,0
2003	3	16,7	4	22,2	3	16,7	-	-	4	22,2	4	22,2	18	100,0
2004	2	20,0	2	20,0	1	10,0	-	-	-	-	5	50,0	10	100,0
Totaal	401	54,7	46	6,3	25	3,4	51	7,0	157	21,4	53	7,2	733	100,0

Beschikbaarheid van huisartsen

Een belangrijke vraag in het onderzoek naar de arbeidsmarkt van huisartsen is het gegeven hoeveel huisartsen in potentie (nog) beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt. Dit betekent dat gekeken zal moeten worden naar het aantal huisartsen dat op 1 januari 2005 niet als zelfstandig gevestigde huisarts of als HIDHA werkzaam was maar nog wel bij de HVRC stond ingeschreven. In totaal gaat het om 2.019 huisartsen waarvan er 1.352 na 1974 zijn afgestudeerd. Uit tabel 10 blijkt dat van de groep huisartsen die na 1974 is afgestudeerd, een groot deel (39%) wel eens als zelfstandig gevestigd huisarts of HIDHA werkzaam is geweest maar hiermee gestopt is. Circa 26% is als waarnemer werkzaam en 16% heeft nimmer gewerkt als zelfstandig gevestigde of als HIDHA. Verder is 5% op 1 januari 2005 niet aan het werk als huisarts maar wel op zoek naar werk binnen de huisartsenzorg. Van 185 pas afgestudeerde huisartsen is onbekend wat zij op 1 januari 2005 precies doen.

Tabel 11: Absolute en relatieve verdeling van het aantal (sinds 1974) afgestudeerde huisartsen die op 1 januari 2005 niet als zelfstandig gevestigde huisarts of als HIDHA werkzaam zijn, maar nog wel staan ingeschreven bij de HVRC, uitgesplitst naar activiteiten, op 1 januari 2005

	abs	%
Waarnemer	352	26,0
Ooit werkzaam geweest als zelfstandig gevestigde of HIDHA	529	39,1
Nooit werkzaam geweest als zelfstandig gevestigde of HIDHA	219	16,2
Op zoek naar werk	67	5,0
Overig/onbekend	185	13,7
Totaal	1.352	100,0

De vraag is vervolgens hoeveel personen van bovenstaande groepen op korte termijn beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt. Tot deze groep rekenen we in de eerste plaats de pas afgestudeerde huisartsen die op 1 januari 2005 aan

het waarnemen waren (352) en de pas afgestudeerde huisartsen die op zoek zijn naar werk binnen de huisartsenzorg (67). Voor wat betreft de beschikbaarheid van de overige groepen geldt dat er in 2005 een aanvullende gegevensverzameling is uitgevoerd onder de groep die 'ooit werkzaam is geweest' (529), de groep die 'nooit werkzaam is geweest' (219) en de groep 'overigen/onbekend' (185). Uit deze aanvullende gegevensverzameling blijkt dat van de in totaal 933 personen er naar schatting nog 400 huisartsen op korte termijn beschikbaar zijn. Daarnaast is er ook nog een groep huisartsen (617) die vóór 1974 is afgestudeerd en op 1 januari 2005 niet als zelfstandig gevestigde huisarts of als HIDHA werkzaam is, maar nog wel de bevoegdheid heeft om als huisarts werkzaam te zijn. Van deze groep zijn er naar schatting 100 nog aan het waarnemen. Dit betekent dat er per 1 januari 2005 naar schatting iets meer dan 900 pas afgestudeerde huisartsen beschikbaar zijn om op korte termijn aan de slag te gaan als huisarts. Een groot deel van hen is als waarnemer werkzaam.

Aantal praktijkzoekende huisartsen

Op basis van de gegevensverzameling onder de pas afgestudeerde huisartsen kan ook enig inzicht verkregen worden in het aantal pas afgestudeerde huisartsen dat op zoek is naar een eigen praktijk. Tot deze groep behoren niet alleen huisartsen die niet werkzaam zijn of aan het waarnemen zijn maar ook de huisartsen die op 1 januari 2005 als HIDHA aan de slag zijn. Uit tabel 12 blijkt dat er minimaal 405 pas afgestudeerde huisartsen op zoek zijn naar een eigen praktijk. Dit aantal zal ongetwijfeld hoger zijn gezien het feit dat van een groot aantal huisartsen die nog wel in de markt niet bekend is of men (nog) een eigen praktijk ambieert.

Van de 405 praktijkzoekende huisartsen is 63% vrouw. Als vervolgens wordt gekeken naar de huidige werkzaamheden of bezigheden dan blijkt dat het grootste deel (47%) als waarnemer aan de slag is. Circa 36% is als HIDHA werkzaam en 17% is niet als huisarts werkzaam.

Tabel 12: Absolute en relatieve verdeling van het aantal praktijkzoekende huisartsen die naar huidige functie en geslacht, op 1 januari 2005

Huidige functie	Man		Vrouw		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
HIDHA	31	21,2	113	43,6	144	35,6
Waarnemer	85	58,2	107	41,3	192	47,4
Niet werkzaam	30	20,5	39	15,1	69	17,0
Totaal	146	100,0	259	100,0	405	100,0

Het grootste deel van de groep praktijkzoekende huisartsen wil in een groepspraktijk (61%) of een duopraktijk (31%) werken. Slechts 3% zou het liefst in een solopraktijk willen werken. De overige 5% heeft geen voorkeur of niets ingevuld.

Als de wensen van de praktijkzoekende huisartsen worden uitgesplitst naar mannen en vrouwen, dan blijkt van de vrouwen er slechts één als solowerkende huisarts aan de slag zou willen gaan. Voor de mannen geldt dat 8% een solopraktijk wenst (tabel 13).

Tabel 13: Gewenste praktijkvorm¹ van actief naar een praktijk zoekende huisartsen, op 1 januari 2005

	man		vrouw		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
Solopraktijk	12	8,2	1	0,4	13	3,2
Duopraktijk	39	26,5	85	32,9	124	30,6
Groepspraktijk	82	55,8	165	64,0	247	61,0
Geen voorkeur	14	9,5	7	2,7	21	5,2
Totaal	147	100,0	258	100,0	405	100,0

¹ Let op: in de enquête van 2005 is nog de oude definitie van de praktijkvorm gebruikt. Vanaf 2006 zal in de enquête de nieuwe definitie (zie blz 31) worden gehanteert.

Van alle praktijkzoekende huisartsen wenst zo'n 67% een parttime baan. Uitgesplitst naar geslacht zijn duidelijke ver-

schillen; circa 46% van de mannelijke praktijkzoekende huisartsen spreekt zich uit voor een parttime baan, tegenover 79% van de vrouwelijke praktijkzoekenden.

Tabel 14: Gewenst dienstverband van praktijk zoekende huisartsen, op 1 januari 2005

Huidige functie	Gewenste werkweek									Totaal
	Parttime			Fulltime			Geen voorkeur			
	m	v	t	m	v	t	m	v	t	
HIDHA	15	89	104	10	14	24	6	10	16	144
Waar-nemer	38	86	124	42	13	55	5	8	13	192
Niet werkzaam	14	30	44	13	6	19	3	3	6	69
Totaal	67	205	272	65	33	98	14	21	35	405

De praktijkzoekende huisartsen is tevens gevraagd naar de gewenste praktijkomvang. Uit tabel 15 blijkt dat circa 32% zich uitspreekt voor een praktijk met minder dan 2.000 patiënten. De gemiddelde gewenste praktijkomvang bedraagt 2.058. Ook hier blijken de verschillen tussen mannen en vrouwen groot. De gemiddelde gewenste praktijkomvang van mannen bedraagt 2.335 en van vrouwen 1.888.

Tabel 15: Gewenste praktijkomvang van praktijkzoekende huisartsen, op 1 januari 2005

Praktijk- omvang	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
< 1.750	10	6,8	75	29,0	85	21,0
1.750-1.999	6	4,1	40	15,4	46	11,4
2.000-2.249	28	19,2	56	21,6	84	20,7
2.250-2.499	24	16,4	22	8,5	46	11,4
2.500 of meer	66	45,2	26	10,0	92	22,7
Geen voorkeur	12	8,2	40	15,4	52	12,8
Totaal	146	100,0	259	100,0	405	100,0
Gemiddeld	2.335		1.888		2.058	

Wordt de gemiddelde gewenste praktijkomvang van praktijkzoekende huisartsen over de afgelopen vijf jaar bekeken, dan blijkt dat deze na een aantal jaren te zijn toegenomen, voor het eerst een kleine afname vertoont (tabel 16).

Tabel 16: Gewenste gemiddelde praktijkomvang van praktijkzoekende huisartsen, op 1 januari

Peildatum	Gemiddelde gewenste praktijkomvang
2001	1.969
2002	1.974
2003	2.053
2004	2.067
2005	2.058

Huisartsen die hun vestigingsplannen hebben opgegeven en nooit werkzaam zijn geweest

Uit de peiling van 1 januari 2005 blijkt dat 12 huisartsen die in Nederland een huisartsenopleiding hebben gevolgd, in de loop van 2004 van hun plannen hebben afgezien om huisarts te worden. Van deze groep heeft de helft wel vestigingsplannen gehad, maar deze niet kunnen realiseren.

4. SAMENVATTING

- Op 1 januari 2005 telt Nederland 7.515 zelfstandig gevestigde huisartsen en 893 HIDHA's. Onder hen zijn 2.749 vrouwelijke huisartsen (33%).
- Circa 21% van de huisartsen is jonger dan veertig jaar.
- Het grootste deel van de huisartsen (42%) is werkzaam in een groepspraktijk. Ongeveer 31% werkt in een duopraktijk en 27% is werkzaam in een solopraktijk.
- Op 1 januari 2005 zijn er 4.533 praktijken, waarvan de helft een solopraktijk is.
- Van alle zelfstandig gevestigde huisartsen is 8% apotheehoudend.
- In totaal werkt 46% van de huisartsen (zelfstandig gevestigden én HIDHA's tezamen) parttime.
- De gemiddelde huisartsendichtheid is 2.356 inwoners per fte huisarts.
- Op 1 januari 2005 zijn er in Nederland 436 afgestudeerde huisartsen die (in principe) beschikbaar zijn om als huisarts aan de slag te gaan. Van deze groep zijn er 341 actief op zoek naar werk als huisarts.
- Van de in totaal 405 huisartsen die op 1 januari op zoek zijn naar een zelfstandige vestiging, blijkt dat 61% op zoek is naar een groepspraktijk.
- 12 afgestudeerde huisartsen hebben in 2004 hun vestigingsplannen opgegeven. Van hen had de helft bij het voltooien van hun opleiding wel serieuze vestigingsplannen.
- Van de huisartsen die tussen 1974 en 1985 afstudeerden, heeft rond de 30% afgezien van vestiging. Zij zijn ook nooit werkzaam geweest als huisarts. Voor de groep die vanaf 1993 is afgestudeerd, geldt dit slechts voor minder dan 6%.

5. BEGRIPPEN

Zelfstandig gevestigde huisarts - een huisarts die de algemene praktijk uitoefent voor ziekenfonds- en particuliere patiënten en die ziekenfondspatiënten op eigen naam of naam van de maatschap heeft.

HIDHA - een huisarts (niet in opleiding) die voor langere tijd (minimaal een half jaar) in dienst van een zelfstandig gevestigde huisarts werkzaam is.

Afgestudeerde huisarts - een huisarts die de huisartsenopleiding (sinds 1974) heeft gevolgd.

Solopraktijk* - praktijkvoering door één huisarts.

Duopraktijk* - praktijkvoering door twee huisartsen onder één dak.

Groepspraktijk* - praktijkvoering door tenminste drie huisartsen onder één dak.

Fte - fulltime equivalent.

Huisartsendichtheid - het gemiddeld aantal inwoners per fte huisarts (zelfstandig gevestigde huisarts én HIDHA).

*) Met ingang van de peiling van 1 januari 2005 is de definitie van de praktijkvorm veranderd; werd de praktijkvorm voorheen bepaald door het aantal zelfstandig gevestigde huisartsen in een praktijk, in de nieuwe definitie wordt uitgegaan van alle huisartsen (zelfstandig gevestigd én HIDHA) in een praktijk.

Omgevingsadressendichtheid - Typologie van gemeenten waarin de mate van stedelijkheid is weergegeven. Deze maatstaf is gedefinieerd als de gemiddelde adressendichtheid binnen een cirkel met een straal van 1 km. Met de maatstaf wordt beoogd de mate van concentratie van menselijke activiteiten weer te geven. De omgevingsadressendichtheid van een gemeente is gedefinieerd als het gemiddelde van de omgevingsadressendichtheid van alle afzonderlijke adressen binnen de gemeente. Hierbij worden de volgende vijf categorieën onderscheiden (CBS):

Niet-stedelijke gemeenten:

Gemeenten met een omgevingsadressendichtheid van minder dan 500 adressen per km² (bijv. Lopik en Wieringen);

Weinig stedelijke gemeenten:

Gemeenten met een omgevingsadressendichtheid van 500 tot 1.000 adressen per km² (bijv. Rozendaal en Stadskanaal);

Matig stedelijke gemeenten:

Gemeenten met een omgevingsadressendichtheid van 1.000 tot 1.500 adressen per km² (bijv. Ede en Lelystad);

Sterk stedelijke gemeenten:

Gemeenten met een omgevingsadressendichtheid van 1.500 tot 2.500 adressen per km² (bijv. Apeldoorn en Gouda);

Zeer sterk stedelijke gemeenten:

Gemeenten met een omgevingsadressendichtheid van 2.500 adressen of meer per km² (bijv. Amsterdam en Delft).